

Art. 18.

Szef Administracji Armii zastępuje w zasadzie Ministra Spraw Wojskowych wobec Sejmu i w Rządzie, za wszystkie jednak z tym zastępstwem związane jego czynności jest odpowiedzialny Minister Spraw Wojskowych.

TYTUŁ IX.**Szef Korpusu Kontrolerów.**

Art. 19.

Szef Korpusu Kontrolerów podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych. Kieruje on pracami Korpusu Kontrolerów, który wykonuje z ramienia Ministra Spraw Wojskowych kontrolę całokształtu Administracji Armii.

TYTUŁ X.**Postanowienia końcowe.**

Art. 20.

Wykonanie powyższej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Spraw Wojskowych.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą ustawy i przepisy sprzeczne z niniejszą ustawą oraz dotychczasowe postanowienia w przedmiotach unormowanych niniejszą ustawą.

Art. 21.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

***PROJEKT USTAWY O ORGANIZACJI NACZ. WŁ. WOJSK.
UWZGLĘDNIAJĄCY POPRAWKI PRZYJĘTE PRZEZ RADĘ
MINISTRÓW W DN. 5. XII. 1924 R.***

Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 1.

Prezydent Rzeczypospolitej jest najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa. Czuwa on nad przygotowaniem obrony Państwa i zapewnieniem zdatności bojowej armii, a w szczególności:

1) Zwoluje z własnej inicjatywy lub na wniosek Prezesa Rady Ministrów względnie Ministra Spraw Wojskowych Radę Obrony Państwa i kieruje jej obradami.

2) Mianuje Generalnego Inspektora Wojsk, Szefa Sztabu Generalnego, Szefa Administracji Armii, Szefa Korpusu Kontrolerów i Naczelnego Prokuratora Wojskowego na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych.

3) Na bezpośredni wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

a) nadaje pierwszy stopień oficerski oraz dalsze przy awansach;
b) przenosi oficerów do rezerwy i odwrotnie;
c) mianuje w czasie pokoju na stanowiska dowódców pułków (równorzędnych) i wyższe.

4) Wykonywa prawo łaski w myśl art. 47 Konstytucji w stosunku do osób podlegających sądownictwu wojskowemu.

Specjalne pełnomocnictwa Prezydenta Rzeczypospolitej na czas wojny określi osobna ustawa.

Rada Obrony Państwa.

Art. 2.

Dla rozpatrywania zagadnień zasadniczych, dotyczących obrony Państwa, przygotowania mobilizacji całego narodu na wypadek wojny, skoordynowania w tym kierunku działalności Rządu i uzgodnienia akcji społeczeństwa z akcją Rządu, ustanawia się Radę Obrony Państwa, obradującą pod przewodnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 3.

W skład Rady Obrony Państwa wchodzi: Prezes Rady Ministrów, jako stały zastępca przewodniczącego; jako członkowie: minister spraw wewnętrznych, minister spraw zagranicznych, minister spraw wojskowych, minister skarbu, minister przemysłu i handlu, minister kolei, minister robót publicznych, generalny inspektor wojsk i szef Sztabu Generalnego.

Jeśli przedmiot obrad Rady Obrony Państwa dotyczy zakresu działania innych ministrów, biorą oni także udział w posiedzeniach Rady Obrony Państwa na wezwanie jej Przewodniczącego, jako członkowie.

Na posiedzeniach Rady Obrony Państwa mogą być powołani rzeczoznawcy wojskowi i cywilni.

Art. 4.

Radę Obrony Państwa zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej nie mniej, niż dwa razy w roku.

Art. 5.

Uchwały Rady Obrony Państwa stanowią ogólne dyrektywy dla Rządu.

Art. 6.

Jako stały organ pracy Rady Obrony Państwa ustanawia się przy Prezesie Rady Ministrów Sekretariat Rady Obrony Państwa, zadaniem którego jest studiowanie zagadnień, mających wejść pod obrady, formułowanie zarządzeń i przykazywanie decyzji, wynikających z uchwał Rady Obrony Państwa zainteresowanym ministrom.

Pracami Sekretariatu Rady Obrony Państwa kieruje generał, powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

Organizację, skład i zakres działania Sekretariatu Rady Obrony Państwa określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej na pod-

stawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

Minister Spraw Wojskowych.

Art. 7.

Minister Spraw Wojskowych jest naczelną władzą we wszelkich sprawach kierownictwa wojskowego oraz dowódcą sił zbrojnych Państwa w czasie pokoju.

Art. 8.

Minister Spraw Wojskowych urzeczywistnia swe żądania przez Generalnego Inspektora Wojsk, Inspektorów Armii, Inspektorów Broni, Inspektorów Szkół, Radę Wojenną i Ministerstwo Spraw Wojskowych.

W skład Ministerstwa Spraw Wojskowych wchodzi: Sztab Generalny, Szefostwo Administracji, Korpus Kontrolerów, Departamenty oraz Kierownictwo Marynarki Wojennej.

Inne składowe części Ministerstwa Spraw Wojskowych oraz jego szczegółową organizację wraz z zakresem działania określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

Rada Wojenna.

Art. 9.

Rada Wojenna jest organem doradczym Ministra Spraw Wojskowych, który zasięga jej zdania we wszystkich sprawach, dotyczących zasad organizacji, mobilizacji, zaopatrzenia, uzbrojenia i wyszkolenia siły zbrojnej, a także w sprawach dotyczących fortyfikacji i przemysłu wojennego.

Poza tym Rada Wojenna rozpatruje plan dyslokacji i koncentracji wojsk oraz opiniuje listę kandydatów na stanowiska wyższych dowódców.

Art. 10.

Przewodniczącym Rady Wojennej jest Minister Spraw Wojskowych, a w skład jej wchodzi: Generalny Inspektor Wojsk, jako stały zastępca Przewodniczącego, Szef Sztabu Generalnego, Inspektorowie Armii, Inspektorowie Broni, Inspektor Szkół, Szef Administracji Armii, oraz dwaj generałowie, powoływani i odwoływani przez Ministra Spraw Wojskowych, jako członkowie.

W posiedzeniach Rady Wojennej mogą brać udział rzeczoznawcy techniczni, powoływani każdorazowo przez Ministra Spraw Wojskowych.

Sekretariat Rady Wojennej prowadzi jeden z zastępców Szefa Sztabu Generalnego, przewidziany na Szefa Sztabu Ministra Spraw Wojskowych na wypadek wojny.

Art. 11.

Radę Wojenną zwołuje Minister Spraw Wojskowych z własnej inicjatywy lub na wniosek Generalnego Inspektora Wojsk — w każdym razie nie mniej, niż cztery razy do roku.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej jest obecny na posiedzeniu Rady Wojennej, bierze w niej udział również Prezes Rady Ministrów.

Generalny Inspektor Wojsk.

Art. 12.

Dla zabezpieczenia ciągłości pracy nad przygotowaniem obrony Państwa, utrzymaniem zdolności bojowej siły zbrojnej ustanawia się Generalnego Inspektora Wojsk, podległego bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych. Generalny Inspektor Wojsk jest przewidziany na Naczelnego Wodza Wojska Polskiego w czasie wojny.

Art. 13.

Generalny Inspektor Wojsk ustala wytyczne dla planów operacyjnych oraz dla planów mobilizacji i koncentracji armii na wypadek wojny.

Plany te, opracowywane w szczególności przez Szefa Sztabu Generalnego pod kierownictwem Generalnego Inspektora Wojsk zatwierdza ostatecznie na wniosek Generalnego Inspektora Wojsk Minister Spraw Wojskowych, stosując się w tym względzie do ogólnych zamierzeń Rządu, który określa cele wojny i zabezpiecza środki, przy pomocy których mogą być one zrealizowane.

Generalny Inspektor Wojsk stawia wnioski na obsadę wyższych dowództw, przewidzianych na wypadek mobilizacji, kwalifikuje generałów, opiniuje obsadę pokojową stanowisk wyższych dowódców, kieruje wyszkoleniem wyższych dowództw, oraz wykonywuje za pośrednictwem Szefa Sztabu Generalnego zwierzchni nadzór nad Wyższą Szkołą Wojenną.

We wszystkich ponadto sprawach zasadniczych, dotyczących przygotowania obrony Państwa, opiniuje i wizuje projekty zarządzeń Szefa Sztabu Generalnego przed przedłożeniem ich do decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 14.

Generalny Inspektor Wojsk wykonywuje bezpośrednio lub pośrednio przez Inspektorów Armii inspekcję wszystkich rodzajów broni, służb i dowództw. Generalny Inspektor Wojsk może otrzymać od Ministra Spraw Wojskowych zlecenie specjalne w stosunku do organów wprost podległych Ministrowi Spraw Wojskowych.

Generalny Inspektor Wojsk kieruje pracami Inspektorów Armii w odniesieniu do zadań oczekujących ich na wypadek wojny oraz kieruje grami wojennymi i manewrami.

Inspektorowie Broni, Inspektor Szkół i Inspektorowie Armii.

Art. 15.

Inspektorowie Broni i Inspektor Szkół podlegają bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych. Inspektorowie Armii przewidziani na dowódców armii w czasie wojny podlegają bezpośrednio Generalnemu Inspektorowi Wojsk.

Szef Sztabu Generalnego.

Art. 16.

Szef Sztabu Generalnego, przewidziany na Szefa Sztabu Naczelnego Wodza w czasie wojny, podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw

Wojskowych; kieruje on pracami Sztabu Generalnego, podejmując je na podstawie rozkazu Ministra Spraw Wojskowych, dyrektywy Generalnego Inspektora Wojsk i z własnej inicjatywy.

Art. 17.

Szef Sztabu Generalnego jest stałym zastępcą Ministra Spraw Wojskowych w sprawach związanych z dowodzeniem siłą zbrojną Państwa w czasie pokoju w granicach ustalonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

Szef Administracji Armii.

Art. 18.

Szef Administracji Armii podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych i kieruje w imieniu Ministra administracją siły zbrojnej Państwa.

Art. 19.

Szef Administracji Armii zastępuje w zasadzie Ministra Spraw Wojskowych wobec izb ustawodawczych i w Rządzie; za wszystkie jednak z tym zastępstwem związane jego czynności jest odpowiedzialny Minister Spraw Wojskowych.

Szef Korpusu Kontrolerów.

Art. 20.

Szef Korpusu Kontrolerów podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych; kieruje on pracami Korpusu Kontrolerów, który wykonywuje w imieniu Ministra Spraw Wojskowych kontrolę całości kształtu administracji siły zbrojnej Państwa.

Postanowienia końcowe.

Art. 21.

Wykonanie powyższej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Spraw Wojskowych.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą ustawy i przepisy oraz dotychczasowe postanowienia w przedmiotach unormowanych niniejszą ustawą.

Art. 22.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

**PROJEKT USTAWY O ORGANIZACJI NACZ. WŁ. WOJSK.
W FORMIE UCHWALONEJ W 2-GIM CZYTANIU SEJMO-
WEJ KOMISJI WOJSKOWEJ**

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

R Z Ą D

Art. 1.

Rząd (Art. 2 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r.) przygotowuje w czasie pokoju obronę Państwa i kieruje nią w czasie wojny. Przygotowanie to i kierownictwo obejmuje przede wszystkim:

- 1) określenie politycznych celów wojny;
- 2) ustalenie i wykonanie ogólnego planu wojny, w zakresie środków wojskowych, gospodarczych, finansowych, intelektualnych, moralnych oraz przez sojusze, układy międzynarodowe;
- 3) podział zadań w powyższym zakresie pomiędzy poszczególne władze państwowe, instytucje samorządowe, instytucje i osoby prywatne, oraz kontrola przygotowań i wykonania tych zadań.

Rozdział II.

Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 2.

Najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa jest Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 3.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i zwalnia na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych:

Generalnego Inspektora wojska, Szefa Sztabu Generalnego, Szefa Administracji, Szefa Marynarki, Inspektorów Armii, Inspektorów Broni, Inspektora Szkół, Szefa Korpusu Kontrolerów, Naczelnego Prokuratora Wojskowego oraz Sekretarza Generalnego Rady Obrony Państwa, a na czas wojny Naczelnego Wodza Sił Zbrojnych Państwa.

Na bezpośredni wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

- a) nadaje pierwszy stopień oficerski oraz dalsze przy awansach,
- b) przenosi oficerów do rezerwy i powołuje z rezerwy na zawodowych,
- c) mianuje w czasie pokoju na stanowiska dowódców dywizji, równorzędne oraz wyższe,
- d) mianuje na wniosek Naczelnego Wodza, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych, dowódców frontów i armii.

Art. 4.

Prezydent Rzeczypospolitej nadaje wszystkie odznaczenia wojskowe, a w czasie wojny ma prawo przekazać nadawanie orderów w swoim imieniu dowódcom.